

„Edinost“

zhaja enkrat na dan, razun nedelj in praznikov, ob 6. uri zvečer.

Naročnina znaša:

Za celo leto . . . . . 24 kron
za pol leta . . . . . 12 „
za četrt leta . . . . . 6 „
za en mesec . . . . . 2 kroni

Naročnino je plačevati naprej. Na naročbe brez priložene naročnine se uprava ne ozira.

Po tobakarnah v Trstu se prodajajo posamezne številke po 6 stotink (3 nvč.); izven Trsta pa po 8 stotink (4 nvč.).

Telefon št. 870.

Edinost

Glasiilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Oglasi

se računajo po vrstah v petitu. Za večkratno naročilo s primerim popustom Posiana, osmrtnice in javne zahvale domači oglašitvi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravništvo. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carintia št. 12. Upravništvo, in sprejemanje inseratov v ulici Mohu piccolo št. 3, II. nadst..

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik.

Lastnik konsorcij lista „Edinost“.

Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trst

Tu doktrinarizem, tu življenje!

IV.

Grof Czernin piše v svoji nesrečni brošuri: »Ako se Nemei na Češkem protivijo načrtom Čehov, sledé le elementarni zahtevi nagona po samoohrani; treba le opazovati odnosa je v Pragi, da vemo, kaka usoda bi čakala Nemce pod neomejenim gospodstvom češke večine. Če je Nemei v Pragi — vsej pravičnosti v zasmeh — postal tujec, potem mu je pričakovati jednake usode v njega domovini Češki, ako nadvladajo češkonarodna stremjenja. 3-6 milijonom Čehov na Češkem stoji sicer res nasproti ž moralno težo svoje inteligence in svoje obrtne pridnosti, kakor tudi z visoko mero žrtev za deželno in državno blagajno, ali številno vendar le v manjšini, 2-1 milijona Nemcev. Po doživelih skušnjah ne bi bilo v češki državi prostora za Nemce«.

In človek, ki tako piše, si menda domišlja še, da je — objektivni! S temi trditvami se je grof Czernin zagrešil proti najprimitivnejši nepristranosti v trojnem pogledu: a) ni resnično, kar govori o usodi Nemcev v Pragi, b) nič ne govori o usodi čeških manjšin po nemških mestih, in c) prezira popolnoma fenomenalni razvoj naroda češkega, to je dejstvo: da narod češki je dospel do take višine kulture, da v nobenem pogledu ne zaostaja za avstrijskimi Nemei!

Onemu, ki se hoče uveriti, kako se godi Nemcem v Pragi, ne treba družega, nego da vzame v roke statistiko o šolstvu v mestu praškem. Tam bo videl, kako vestno skrbi mestna občina praška tudi za nemško šolstvo in kolike izdatke ima za to šolstvo, tako, da se more reči, da so praški Nemei popolnoma saturirani v tem pogledu. Oni imajo nemških ljudskih šol v obilici in je popolnoma zadovoljeno vsem njih potrebam. Za druge njih kulturne zavode pa skrbi dež. zbor oziroma odbor, ki ima vendar češko večino, istotako, kakor za kulturne zavode češke. V trgovinski komori praški, kjer imajo seveda istotako Čehi večino, pa vlada stroga, najskrupuloznejša jednakopravnost, česar si ne upajo tajiti niti isti Nemei sami!

Grof Czernin pa trdi, da so se v Pragi razmere tako neugodno zasukale za Nemce, da se isti morajo čutiti — tuje! Človek res ne ve, da-li ima tu pred sabo ignoranco, ali pa le doktrinarja, ki za nobeno ceno noče

videti resnice okolo sebe. No, na nekem mestu je praški Nemei res tuje — na občinski upravi! Ali to le po lastni krivdi. Da pojasnimo to, moramo preiti k drugi točki: k zgodovini mučenštva čeških manjšin po nemških mestih! Za to mučenštvo imamo prekricečo ilustracijo v dejstvu, da je bila nedolgo temu neka nemška občina — ako se prav spominjamo, je bila to proslula občina Žatec — obsojena plačati okolo 50.000 K odškodnine, ki so jo najeti izredniki provzročili na češkem imetju! »Objektivnost« grofa Czernina še ni dospela tako daleč, da bi beležila tudi take dogodke in da bi povedala: kako vse drugače postopajo nemške občine s češkimi manjšinami v šolskem pogledu, kako nemške večine bojkotujejo češke trgovce in obrtnike, kako moralno in fizično nasilje izvršujejo na čeških delavcih, kako jih proganjajo, ako nočejo svojih otrok pošiljati v schulvereinske šole in kako jih mečejo na cesto z nedolžnimi otročiji vred, ako so tako drzni, da se sklicejujejo na zakon, ki nalaga občanom dolžnost, skrbeti tudi za šolstvo manjšin. V Pragi se pa še nikdar ni dogodilo, da bi kakega Nemca proganjali zato, ker svojega otroka pošilja v nemško šolo! Razlika med postopanjem praške občine z nemško manjšino in onim nemških občin s češkimi manjšinami je tolika, kakor da si postavil poleg belega dneva črno noč. Grof Czernin pa si je baš usodo praških Nemcev izbral v strašilo vsem Nemcem, — ne da bi niti omenjal usode čeških manjšin — in je s tem jasno dokazal, kake vrste sta njegova objektivnost in njegova resnicoljubnost, a naša »Triester Zeitung« se nam je pokazala v svojem pravem ogledalu, ko je na brošuro grofa Czernina pritiskala svoj »placet« z besedami, ki morajo vzbujati menenje, kakor da se je grofovski avktor obrnil proti »bolezni pretiravanju narodnostnega načela!«

Rekli smo, da so praški Nemei sami krivi na tem, da so »tuje« na občinski upravi! Saj je to le naravna posledica postopanja v nemških mestih s češkimi manjšinami! Kajti to je gotovo, da bi praški Nemei dobili svoj primeren delež na občinski upravi isti hip, čim bi nemške večine nehale proganjati češke manjšine in jim dovoljevati primeren delež na občinskih upravah. Če pa grof Czernin zahteva, da bi Čehi na razbita češka okna, porušena pohljstva ter krajno na čeških dušah po nemških mestih morali odgovarjati z nemškimi mandati v občinskem zastopstvu praškem, je to nekaj tako drznega, da je možno le pri takim zagriženem nemško-

liberalnem doktrinarju, kakoršen je grof Czernin.

Preidimo se k tretjemu gorioznačenemu povdarjanju moralne teže nemške inteligence in nemške obrtne pridnosti in potajevanju razvoja naroda češkega. Tu pa ne treba zgubljalati besedi: Čehi so podali in podajajo toliko dokazov svojega razvoja in sicer na vseh poljih človeškega znanja, — od trdih tal narodnega gospodarstva, industrije in obrti pa do cvetočih livad v umetnosti in literaturi, da že ni več le drzno, ampak je naravnost neslano, ako hoče kdo delati razliko med »vrednostjo« naroda češkega in ono avstrijskih Nemcev.

Nič vam ne pomore, visokorodni gospod grof Czernin, in niti častiljiva madama »Triester Zeitung« vam ne more pomagati in ničesar spremeniti na dejstvu: da se je narod češki iz sebe, se svojo močjo, po svoji eminentni sposobnosti za razvoj in napredek preril iz prve vrste kulturnih narodov. Geniji tega naroda, že preminoli in sedaj živeči in ustvarjajoči, utrdili so glas naroda češkega pred vsem svetom, tako, da je le smešno in drzno hkratu, ako doktrinarji grof Czerninove vrste hočejo s hripavimi glasi — tajiti dejstva; to je tako, kakor da hoče počena piščalka hresčeče posezati v veliko svetovno simfonijo . . .

Politični pregled.

V TRSTU, dne 5. decembra 1900.

Volilno gibanje. Istra. Včeraj so volile nasprotno Bale za V. in IV. kurijo. Nadalje Sanvičenti za IV. kurijo. No, v tej občini so se tudi na tej volitvi naši vrlo držali, še bolje, nego za V. kurijo. Italijani so dobili 144 glasov, Slovani pa 114. To razmerje opravičuje nado, da se skoro zdani tudi v tej občini. Mimo tega javlja »Sloga«, da je nasprotna stranka tirala kupovanje glasov na debelo, kar se je protokolarno zabeležilo. Isti list javlja, da se bo ponovna volitev v Oprtlju (za V. kurijo) vršila dne 17. in 18. decembra, ter izrekla nado, da okrajno glavarstvo uniči tudi volitev za IV. kurijo, ter da dogodi vse nezakonitosti prijavi državnemu pravdnistvu za postopanje v z mislu kazenskega zakona!

Konečno je volil nasprotno Osor za IV. kurijo (včeraj smo rekli, govoré o volitvi za V. kurijo v tej sekciji, po pomoti »Vrsar«.) Za našo stranko so volili: Vrh, za obe ku-

riji jednoglasno, Žbandaj za peto kurijo jednoglasno (250 glasov), Baška za V. kurijo jednoglasno; slednjič Korte.

Trst. Če tržaški volilec že ni postal konfuzen, potem mu treba res častitati na dobrih živcih in dobri konstituciji. Italijanski signori nočejo in nočejo s kandidaturami na dan, na vse strani vlada moreča tišina. Kar je nekega lepega jutra neki nezavisni volilni odbor presenetil brižne Tržačane s kandidaturom Dompierijevo, sevé, v »dešet« progressoveem in »demokratom«! In postala je noč in prišlo je jutro: glej, na vseh ogljih je Dompieri naznanjal brižnim Tržačanom, da se zahvaljuje in da odklanja kandidatu-ro . . .

V progresovsko - »demokratično« - laško - »katoliškem« taboru zavladalo je neopisno veselje. Na to pa, naslednji dan, curek vode v »Avantiju«, ki je naznanjal, da Dompieri ne odklanja kandidature neodvisnega odbora, ampak ono, ki so mu je prišli ponujati njega najintimnejši — zovračniki iz progressovskega tabora. Dompieri baje preveč spoštuje samega sebe, da bi iz takih rok sprejemal kandidatu-ro!! Tableaux... Par dni oddihljeja... Danes pa se zopet bleste po ogljih velikanski plakati neodvisnega volilnega odbora, s katerim proglašá le-ta kandidaturom Dompieri-jevo in povdarja, da je isti res odklonil kandidaturom progressoveev... Sedaj pa čakajmo, kaj izvemo jutrnjega dne?! To pa že vemo, da se dekadenea italijanske stranke ne da več utajiti.

»Piccolo« lovi vedno slepe miši in njegovi čitatelji jih slepo love žnjim. Včeraj ni hotel nič vedeti o izidu volitev v Vrhu na Buzešćini, pač pa je — govoré o hudi borbi — sleparil svojce, da Italijani utegnejo zmagati. Isto komedijo igra danes z Baško. No, fakt je, da v obeh rečenih sekcijah je volilo vse za hrvatsko stranko.

Za jezikovno ravnopravnost na finančnih in carinarskih uradih. Češki listi objavljajo poziv do češkega prebivalstva, sosebno pa do trgovcev, da naj z vsemi sredstvi in gori do zadnje instance branijo jezikovne pravice nasproti finančnim in carinarskim oblastim. Ministerstvo Kőrberjevo je odpravilo pravo češkega jezika tudi v vnanjem poslovanju. Češki obrazi za potrdila o plačevanju carine so se odpravili. Oklic apelira torej na vsakogar, naj protestira proti temu in sili oblasti, da se bodo morale baviti s protesti. O pripravah za obnovljenje carinarskih pogodb treba zahtevati odločno, da se dobi jamstvo za jednako pravo češkega

PODLISTEK.

Poljub.

(Ruski spisal A. P. Čehov; preložil Al. Benkovič.)

»Vse, o čemer sedaj sanjarim in kar se mi sedaj zdi nemogoče in nadzemsko, je v resnici jako navadno«, si je mislil Rjabovič, gledaje oblake prahu, ki so se dvigali za vozičkom generalovim. »Vse je nekaj čisto navadnega, in vsaki doživlja kaj takega... Na primer, ta general je ljubil svoje dni, sedaj je oženjen, ima otroke. Stotnik Vahter je tudi oženjen in ljubljen, da-si ima jako grč rdeč vrat in nima taille. Saljmanov je robot in preveč Tatar, a tudi on je imel roman, ki se je zaključil s svatbo... Jaz sem čisto tak, kakor drugi, in doživim prej ali slej isto, kar drugi....«

Za misel, da je navaden človek, in da je njegovo življenje navadno, ga je razveselila in podbudila... Pogumno, kakor si je privoščil, si je slikal njo in svojo srečo, in z ničém ni omejeval svojih predstav...

Ko je brigada zvečer prišla na mesto, in so častniki počivali v svojih stanovanjih,

so Rjabovič, Merzljakov in Lobitko sedeli na kovččkih in večerjali. Merzljakov ni hitel z jedjo in je počasi zvečil ter čital »Vestnik Jevropi«, katerega je imel na kolnih. Lobitko je brez prestanka govoril in nalival pivo v čaše, Rjabovič pa, ki je imel vsled ves dan trajajočega sanjarjenja meglo v glavi, je molčal in pil. Po treh čašah se je ohmelil, oslabil in lotila se ga je nepremagljiva želja, da bi se s tovarišema pomenil o svojem novem čuvstvu.

»Pri Rabbekovih se mi je prigodilo nekaj čudnega«, je pričel, prizadevaje si, da bi napravil svoj glas posmehljiv. »Sel sem, vesta, k biljardu...«

Prišel je jako natančno pripovedovati dogodek s poljubom ter za minuto umolknil. V jedni minuti je povedal vse, in čudom se je čudil, da je za pripovedovanje potreboval tako malo časa. Zdelo se mu je, da bi mogel o poljubu pripovedovati notri do jutra. Lobitko, ki je mnogo lagal in zato nikomur verjel, ga je pogledal neverno ter se nasmej-al. Merzljakov je mignil z obrvmi ter rekel mirno, ne da bi obrnil oči od »Vestnika Evropi«:

»Bog ve, kaj je to bilo!... Vrgla se ti je okrog vratu, a še z imenom te ni poklicala.... Brčkone je bila bolna na duhu...«

»Da, gotovo je bila bolna na duhu...« je pritrdil Rjabovič.

»Nekaj podobnega se je nekoč pripetilo tudi meni«, je rekel Lobitko. »Šel sem lansko leto v Kovno... Vzel sem si listek II. razreda... Voz je bil čisto natlačen, spat ni bilo mogoče. Dal sem izprevodniku pol rublja... Ta je vzel mojo prtljago ter me sprovel v kupé... Legel sem in se pokril z odejo... Tema je bila, umejeta! Kar sem čutil, da se nekdo dotika moje rame in mi diha v obraz... Mignil sem z roko in začutil nekov komolec... Odprl sem oči, in mislila si — ženska, črne oči, rdeče ustnice, nosnice so dibale strast, prsi so se dvigale silno...«

»Dovolite«, mu je mirno pretgrgal besedo Merzljakov, »kar se tiče prsi, umejem, a kako ste videli ustnice in oči, ko je bilo tema?«

Lobitko se je pričel zvijati in se smejati nerazumnosti Merzljakova. To je užalilo Rjaboviča. Vstal je s kovčeka, legel ter trdno sklenil, da nikdar več ne bo zaupljiv...

V taboru je nastalo življenje... Potekali so dnevi, jako podobni drug drugemu. Vse te dni je Rjabovič čutil, mislil in se vedel kakor zaljubljenec. Vsako jutro, ko mu je sluga ponudil vode za umivanje, se je Rjabovič, polivaje si glavo s hladno vodo, vselej spominjal, da je v njegovem življenju nekaj lepega in toplega. Zvečer, ko so se tovariši pričeli razgovarjati o ljubezni in ženstvih, je prisluškoval, stopal bliže in si nadeval tak izraz, kakor ga imajo obrazi vojakov, kadar slišijo pripovedovati o bitki, v kateri so bili sami. Tiste večere pa, ko so natrkani nadčastniki, z vižlom Lobitkom na čelu, delali izlete v »slobodko«, je bil Rjabovič, ki se je udeleževal teh izletov, vedno slabe volje, čutil se je silno krivega ter je njo v mislih prosil odpustčenja... O slobodnih urah ali v nočeh brez spanja, ko se je spominjal detinstva, očeta, matere, sploh sorodnikov in prijateljev, se je gotovo spominjal tudi Mestečkov, čudnega konja, Rabbeka, njegove žene, podobne cesarici Evgeniji, temne sobe, svetle razpoke v vratih.... (Zvršetak pride.)

jezika. Vsi, ki imajo posla s carinskimi uradi naj zahtevajo češko občejevanje.

Ako se bo odrekalo to pravo, pa se je pritožiti na državno sodišče. Če prav je dotične ukaze priobčil kakov sekijski svetovalec ali sekijski načelnik finančnega ministertva, vendar sta za nje odgovorna finančni minister Böhm-Bawerk in skupni kabinet.

Iz ogrskega parlamenta. Včeraj predpoludne je v skupni seji obeh zbornic minister-predsednik pl. Szell predložil kraljev reskript, s katerim se potrjuje izvolitev grofa Bele Szechenyja čuvarjem krone.

Perovodja Molnar je čital reskript. Potrdili so zapisnik ter pretrgali sejo. Potem so se člani obeh zbornic podali na kraljevi dvor, kjer je novi čuvar položil svečano prisego.

Popoludne so nadaljevali sejo. Predsednik grof Albin Czaky je naznanil, da je grof Bela Szecheny položil prisego v roke kralja. Ko so prečitali in odobrili dotični zapisnik, je novi čuvar krone prosil za besedo ter se zahvalil za izvolitev, češ, da se z isto ni hotele počastiti njega, nego njegovega nepozabnega očeta grofa Štefana Szechenyja. Potem so zaključili sejo.

Ljudsko štetje. Slednjče so vendar prišli do spoznanja o pravih namenih ljudskega štetja. . . . Ali ne veselijo se prehitro, kajti spoznanje ni prišlo pri nas, ampak v Nemčiji. V Nemčiji se je dne 1. decembra vršilo ljudsko štetje in glejte, tam gori so to pot — prvič — opustili pojem »občejevalnega jezika«, ker je preraztegljiv, in so štetli na podlagi materinega jezika! Oblastim na Nemškem je namreč na tem ležeče, da izvedo — resnico, oni hočejo vedeti, — in to ima jedino zmisla — koliko Nemcev, Čehov, Poljakov imajo tam gori, in ne tega, koliko ljudi zna nemški. Oni hočejo doseči pravi namen ljudskega štetja, hočejo biti poučeni o gibanju narodnosti in o razvrščenju narodnih skupin.

V Nemčiji je torej to potrebno, v Avstriji pa ne. Krvava ironija. Nemčija je vendar veliko bolj narodno jedinstvena država, dočim je Avstrija le konglomerat mnogih narodnosti. Tu bi imeli torej zanesljivi podatki o gibanju in naraščanju narodnosti nerazmerno večjo važnost nego pa v Nemčiji: v Avstriji, ki je vendar država več narodnosti!! In vendar nočejo korektnih podatkov. Praška »Politik« opazja: V Avstriji, kjer je določene narodnostnih odnošajev tako eminentnega pomena, poizvedujejo na ljudskem štetju o »občejevalnem jeziku«, iz katerega potem oficijelna statistika izvaja podatke o narodnem naraščanju posamičnih plemen. Vedoma se torej tu jemlje le fiktivno podlogo v jedini ta namen, da za Nemece (in za primorske Italijane. Op. ured.) dobe več odstotke, nego jim pripadajo v resnici. Vsa opozicija proti povspedejanju Nemecev (in Italijanov. Op. ured.) na tem polju je bila dosedaj brezuspešna. Stvar je pač taka, da nočejo, da bi resnica prišla na dan.

Vendar meni »Politik«, da sedaj, ko so v Nemčiji prišli do spoznanja, bodo tudi v Avstriji posnemali ta izgled. Mi pa menimo, da se praški list udaja prevelikemu optimizmu, kajti pri nas se niti nemški izgledi ne posnemajo radi, ako niso na korist fikciji nemške Avstrije.

Tržaške vesti.

Volilni shod »pri lovcu« se je izvršil — kakor smo že omenili — na vrlo dostojen način, kajti došli so sami postavniki moške iz vsega II. okraja in njih zanimanje za predstojajoče volitve je pričalo, kako lepo napreduje narodna zavest v tem okraju. Zborovalec je pozdravil gosp. prof. Mandić v imenu pol. društva »Educatio«, razloživši jim pomen volitev in pojasnivši, kako vse drugače je danes v nasprotnem taboru, nego je bilo pred 3 leti. Sami so razdejani med seboj in med masami ni nič več tistega navdušenja. Vrli starina Martin Pečar iz Lonjerja je osvežil spomine iz svojih mladostnih let, da dokaže, kako vse drugače se nekdanje gospoda skrbeli za okoličane in kako so jih tudi spoštovali in radi govorili njihov jezik. Danes ne store ničesar za nas in nas mrzijo. Tudi ta govornik je polagal zborovalec na srce, naj spoznajo važnost volitev in naj ne zamečejo svojega prava. Prisiliti moramo nasprotnike, da nas bodo zopet spoštovali! G. Miloš Kamušič je nadalje razvijal te misli predgovornika in je na poljudev način obrazložil, kako je nacionalna ideja, došla od onkraj morja, vzbudila mržnjo proti

nam. Italijanski politiki imajo svoj program, ki sega tja na Kranjsko — vse te dežele hočejo predstavljati kakor »neodrešene«. Zato ne bi hoteli, da bi »bratje« onkraj morja čuli, da tu žive Slovenci. V ta namen hočejo na vsaki način zmagovati na volitvah. Mi pa jim ne smemo iti na roko na tem prizadevanju, zato morajo vsi okoličani glasovati za našega kandidata, da bodo čuli v Italiji, da tu žive Slovenci, ki hočejo ostati to, kar so. — G. Maks Cotič je kakor volilec II. okoličanskega okraja govoril svojim sovolecem o važnosti parlamenta, o razvrščenju parlamentarnih skupin, o neznatnosti italijanskega kluba, o načelnih nasprotstvih, ki vladajo v tem klubu samem. Dokazal je, da so Italijani v parlamentu na Dunaju — ker vrhu vsega tudi jezika ne znajo dobro — nesposobni za vspešno zastopanje koristi našega ljudstva in bi bili torej okoličani naravnost nespametni, ako bi Italijana pošiljali na Dunaj. Z najboljšo vestjo, mirnim srcem in s polnim prepričanjem, da bo v vašo korist — tako je zaključil govornik — vam morem torej svetovati, da oddaste svoje glaso-ve našem kandidatu, dru. Otokarju Rybářu! Temu pozivu je sledilo dolgo- trajno ploskanje in živio-klici. Kandidaturi Rybářevi so zborovalec soglasno pritrdili.

Na to je dr. Rybář v daljšem govoru razvilj svoje misli in je dokazal, da bi bilo za Trst pogubno tudi v gospodarskem pogledu, ako bi se zgodilo to, kar žele gospoda laška, ako bi Trst pripadel k Italiji. Sedaj je Trst prvo pomorsko trgovsko mesto Avstrije, in država je že z ozirom na svojo eminentno korist prisiljena skrbeti zanje. V Italiji pa bi bilo to zadnje trgovinsko mesto, ker ni misli, da bi italijanska vlada uničevala Benetke, Genova in druge svoje luke, da bi pomagala Trstu. Govornik je kazal na drastičen način, kako komedijo igrajo Italijani na Dunaju. Tam se klanjajo in hlinijo, v Trstu pa izvršujejo svoj gori označeni program. Kričeč izgled nam je podal tržaški župan. On je pač hitel v Gorico klanjati se cesarju, ali tega poguma ni imel, da bi bil v mestnem svetu sporočil o tem!! Govornik je govoril razsežno o socijalnem in gospodarskem položaju delavca in kmeta in je dokazal, da bi bilo brezpametno, ako bi kmetje in delavci volili Italijane, ki so zavezniki snih, ki imajo kapital v rokah in ki hočejo ohraniti gospodarstvo kapitala. Tudi s socijalisti ne moremo iti, dokler ne postanejo — resnični socijalisti! Dosedaj vsaj so nas vedno mrzili, istotako, kakor laški meščani. Ne preostaje nam torej drugzega, nego da volimo svoje moše!

Izvajanja dra. Rybářa so bila burno odobravana. — Predsednik Mandić je zaključil s prisrčno zahvalo na lepem in močnem vedenju in s prošnjo, da vsakdo na volitvi izvrši svojo državljansko in narodno dolžnost.

Zakaj se jim tako mudi v Dantejevim spomenikom? Na to vprašanje daje list »Avanti« nekaj jako interesantnega pojasnila.

Misel, da bi se velikemu pesniku v Trstu postavil spomenik, se je propagirala že pred meseci. Ali slama je kmalo zgorela in plameni ni bilo več. Na idejo so pozabili kakor se navadno godi v Trstu z vsemi načrti. Od kod sedaj ta naglica? Je-li morda tudi to volilen maneuver? Ne — nekaj drugzega je! Čujte torej, kako pripoveduje »Avanti«!

Kakor znano, se je v Trstu osnoval poseben odbor za napravo spomenika blagopokojni cesarici Elizabeti. Ta odbor se je obrnil ob občinskega sveta, da bi mu isti prepuštil primeren prostor na velikem trgu in pa podelil kaj — podpore. To je bilo za signore kakor strela iz jasnega. Spomenik cesarici na glavnem trgu — to bi bilo nekaj pregreznega. Mar ni bilo že zadosti, da so morali požreti grenko krogeljico spomenika pred kolodvorom? Še tega je trebalo sedaj! Kako preprečiti to — nevarnost? Prišla je srečna misel. Zboznali so hitro odbor za Dantejev spomenik, ki ima stati seveda prav tam, kjer bi oni drugi odbor hotel imeti cesaricini spomenik! »Avanti« vsklika povsem opravičeno: »Njih ljubezen, njih čiščenje Dajteja ni torej drugzega, nego fikcija. Sestava odbora in njegov predlog je torej le političen čin! Ubogi Dante! Ni bilo torej dovolj tvoje dolgo trpljenje v življenju, preganjanje in tvoje prognanstvo?! Ne, niti v krsti, po tolikih stoletjih, te kamoristi ne puščajo pri miru! Tvoje ime je postalo politiška zastava kamoristiškega konventiklja, tvoj spomin se izkorišča za temne namene njihove...

S temi besedami je povedano vse. Dan-tejev spomenik naj pride, da le ne bo prostora za spomenik avstrijske cesarice Elizabete. In tako stranko . . . pa ne, molčimo raje, saj čitatelj itak ve, kaj smo hoteli reči...

Pogreb pok. Vinceneja Schmidta je bil, ako upoštevamo okolnost, da se je isti vršil ob neugodni uri, lep dokaz spoštovanja, ki je je užival pokojnik. Dolga vrsta narodnjakov in narodnjakinj je sledila ostankom vrlega moža-narodnjaka. Na krasnem mrtvaškem vozu je visel veneo, položen od žaljuočih sinov. Mrtvaškemu vozu je sledila na pokopališče lepa vrsta spremljajočih. Sinovom. vrlim narodnjakom, izrekamo še enkrat svoje sožalje in jih prosimo ob enem, naj v vsem posnemajo svojega uzor-očeta.

Pogreb je uzorno vodil gosp. Možetič osebno.

Sramota odpadnikom! Pišejo nam: Nekega dne sem bil šel v družbi par prijateljev v neko gostilno v ulici Farneto. Med tem, ko smo mi pili čašo vina, je prišel v lokal neki prodajalec užigalije »za-lege« in jih je — seveda — ponudil tudi nam in nekako silil, naj kupimo od tega blaga. Mi smo odgovorili, kakor treba, ali slabo smo naleteli! Pri sosednji mizi je bila družba lahonov in v istej je bil tudi drug nekega trgovca z ještvinami na trgu stare mintnice. Ta je začel zmerjati nas Slovence s čašvi in je v družbi ostalih napravil tak kaval, da smo se čutili primorane, zapustiti lokal, ker se je nam slednjič grozilo z dejanskim napadom! Povedati moram še, da je dotični trgovski sodrug Slovenec po rodu, sicer pa, po mišljenju nasproti nam, povsem vreden drug svojega druga — Furlana.

Ker dotična tvrdka mnogo dela z našim ljudstvom, priporočamo jo v obilen obisk!

E. den.

Znižana vožnina za učence in di-jake na južni železnici. Učenci zavodov, na katerih se ne plačuje šolnine (ljudske in meščanske, obrtne šole, otroški vrtej itd.), dobivajo o glavnih, o božičnih in velikonočnih počitnicah, ako vložijo pismeno prošnjo z dokazom ubožnosti, certifikate za pol vozne cene. Ubožnost imajo potrditi ali občine, ali cesarski policijski uradi ali okrajna glavarstva. Za dijake srednjih in visokih šol zadostuje potrdilo ravnateljstva dotičnega zavoda, da so celo ali deloma oproščeni šolnine oziroma kolegnine.

Zopet blagoslovljenje zastave pri sv. Jakobu. Pišejo nam: V nedeljo dne 25. m. m. je bilo zopet — blagoslovljenje zastave v cerkvi pri sv. Jakobu. In sicer zastave »laške« bratovščine Marije dobrege sveta. Blagoslovljenje je pa to pot zadovoljnim lice- cem vršil gospod kanonik Buttignoni. Njegova propoved je bila kaj »lepa«, tako lepa, da je mnogim ženicam kar hudo prihajalo, ker v cerkvi se ne sme odgovarjati in ker ga mnoge — umele niso! Da je bila slavnost na drugem mestu, gospod Buttignoni bi jih bil toliko slišal, da bi bil imel dovolj. Mi ga vprašamo, je-li to dostojno duhovnika, da ene svetnike tako proslavlja, druge pa meče iz cerkve?! Kaj naj misli ljudstvo? Gosp. Buttignoni je propovedoval laški, da-si je vedel, da ima skoro same slovenske ženice pred seboj. Mari res meni, da s tem kaj pridobi? Moti se; bo že videl, ko izgubi še tisto pešico udinj, ki jih ima. Gospodje naj se ne čudijo nikar, ako »vera peša«.

Naše ljudstvo si rado odtrguje od ust za čast božjo, a potem naj bi mirovalo, ko se je zasmehuje z laškimi propovedmi! Gospoda laški duhovniki naj se namreč nikar ne varajo! Časi so se močno spremenili in ljudje z njimi; in danes, ko se je narodni čut tako čudovito razvil, občuti ljudstvo res kakor zasmehovanje, ako se je ne smatra vrednim, da bi mu duhovniki v cerkvi govorili v materinem jeziku! Zakaj delajo torej tako?! Gospoda reformatorji! Ali hočete res vstrajati v krivem mnenju, da je nasproti Slovincem vse dovoljeno?! Krist je delal drugače. On je učil vse ljudi: ljubite se med seboj! Vi pa nas mizite na javni ulici in — v cerkvi. Vedno in vedno pravite, da je veleč. g. Stemberger kriv, da je pri sv. Jakobu prišlo do toli krepke reakcije proti vam! Kako trdovratni ste v svoji zmoti, naravnost nepoboljšljivi, slepi za vse, kar se godi okolo vas. G. Stemberger ni zakrivil ničesar, ampak zagrešili ste vi sami! Kar ste sejali, to žanete! G. Stemberger ne vleče nikogar v bratovščino sv. Cirila in Metode, ampak ljudje prihajajo sami k njemu! Zakaj se obračajo od vas? Zato, ker vedno mislite le na italijanstvo in jim usiljujete laški jezik; bra-

tovsčina pa jim govori besede tolažbe v materinem jeziku. Za sedaj dovolj. Ali toliko p- vemo in zapomnite si: kadar boste zopet tožili, primite za nos — same sebe! In na svoja prsa trkajte: Mea culpa!

Ne, še neko vprašanje moramo postaviti. Don Emilio nam je rekel zjutraj ob 8½ uri, da je zastava plačana, gospod Buttignoni pa je rekel popoludne na propovednici, da je še 100 goldinarjev dolga! Kje je torej resnica? Pojasnite nam!

Katoliške Slovenke.

Z naših sodišč. Včeraj so bili na tuk. deželnem sodišču obsojeni: 18-letna Pierina Schumann iz Milj, ker je dne 2. novembra t. l. na javni česti oropala neko ženo ter ji vzela nekaj vrednostnih predmetov, v 6 mesecev težke ječe, po kateri pride v prisilno delavnico; 42-letni Alojzij Rus iz Trsta zaradi nevarne pretnje nasproti svoji ženi, v 2 meseca težke poostrene ječe; 25-letni Rihard Valle iz Trsta zaradi prestopka po § 314 kazenskega zakona v globo 40 K oziroma v 5 dni zapore.

Porotno sodišče v Trstu. Zasedanje porotnega sodišča tržaškega se prične v ponedeljek dne 10. t. m. s končno obravnavo proti Alojziju Kočevarju in Josipu Ciotti iz Komna zaradi ropa (predsednik dež. sodišča Mihael Urbancih); dne 11. decembra proti Viktorju Duramani zaradi tatvine (predsednik deželnega sod. svetnik Lovrene Petronio); dne 12. t. m. proti Mariji Obit zaradi poskušenega umora (predsednik dež. sodišča svetnik Henrik Pederzoli); dne 13. t. m. proti Antonu Ponta zaradi tatvine (predsednik dež. sodišča Mihael Urbancih); dne 14. t. m. proti Avgustu Beneichu zaradi uboja (predsednik deželnega sodišča svetnik Lovrene Petronio).

Ljubo domá, kdor ga ima! Včeraj se je vrnil s parnikom Adrije »Deak« iz Brazila 54-letni Ivan Gravoski, rodом iz Tarnopola. Spremljata ga dva otroka od 5 do 10 let. Pred leti se je izselil v južno Ameriko, kjer pa ni našel obljubljenе sreče. Vrača se še revnejši, nego je odšel. Niti potrebne obleke niso imeli; oblekli so jih usmiljeni mornarji. Žena je Gravoskemu umrla v daljni tujini. Bedno trojico spravijo po odgonu iz Trsta v Galicijo.

Roparski napad. Včeraj v jutro so trije neznanzi zlikoveci napadli kurjača južne železnice, Josipa Furlana iz Rojana št. 257, ko se je vračal z dela domov; ranili so ga v lice in ga oropali 16 goldinarjev. Uvedla se je preiskava.

Povožen. 28-letni dninar Josip Regnič iz Škorklje št. 116 je prišel včeraj popoludne pod voz, ki ga je nevarno ranil na nogi. Moža so spravili v bolnišnico.

Dražbe premišnín. V četrtek, dne 6. decembra ob 10. uri predpoludne se bodo vsled naredbe tuk. c. kr. okrajnega sodišča za eivilne stvari vršile sledeče dražbe premišnín: na Korzu 22, kože in obuvala; v ulici della Loggia 5, hišna oprava; v ulici Molino a vento, hišna oprava; v ulici Giuliani 22, konj; v ulici Legna 6, vino; na Vrđeli 803, vol, prešič, vino in vozovi; na Vrđeli 9, 2 kravi.

Okrajna bolniška blagajna. Tekom prošlega tedna je bilo prijavljenih 332 slučajev bolezní, 370 oseb je proglašanih zdravimi, 807 jih je ostalo v zdravljenju, med poslednjimi 135 takih, ki so ponesrežili na delu. V 161 slučajih so se bolniki pregrešili proti naredbam zdravnikov. Na podporah se je izplačalo tekóm tedna 10.486.04 kron.

Vremenski vestnik. Včeraj: toplomer ob 7. uri zjutraj 3.3, ob 2. uri popoludne 7.5 Cº. — Tlakomer ob 7. uri zjutraj 765.6. — Danes plima ob 7.42 predp. in ob 9.47 pop.; oseka ob 2.4 predpoludne in ob 2.57 popoludne.

Odsek »Zveze slovenskih trgovskih pomočnikov« v Trstu naznanja slavnemu občinstvu, da priredi v nedeljo dne 9. t. m. v »Slovanski čitalnici« navadne zabave z nastopom sv. Miklavža, na katerem bodo sodelovali Ziljani. Sv. Miklavž prinese mnogo lepih daril, katere osebnó podari pričujočim dobrim otročičem. Nastop sv. Miklavža bo točno ob 7. uri zvečer. Člani društva so ustopenine prosti, nečleni plačajo ustopenine 40 nč.

Na koncertu in predstavi operete »Čevljar baron« v Barkovljah so preplačali ustopenino sledeči gosposje: Šćuka 2 K, Žitko 20 st., Šone 1 K 20 st., dr. Abram 1 K, Vatovec 5 K, Barkovljan 2 K, Zorko 1 K, Kalister 1 K. Čast. gospodom darovalcem, srečna zahvala!

Za »božičnice« ženske podružnice družbe sv. Cirila in Metoda v Trstu so darovali sledeči č. gg.; gđe. M. Muha Lokev 3 K, g. Roman Mavri iz Kobarida 4 K, g. a Terezija Urbančič iz Bazovice 3 K, g. Augustin Skočir, župnik v Gradežu 10 K, g. Ant. Svetin Pliberk 2 K, g. Fran Dekleva, trgovec v Slavani 2 K, g. a Franica Bartoch iz Gradeža 2 K, Ferdo Hrđy, župeupravitelj v Sv. Lovreču pri Labinu 2 K, g. Fran Ferfila iz Gorice 5 K, g. Martelane, župnik na Proseku 2 K, g. a Fani Dolenc, Deviščina 1 K, g. Št. Janko, vikar v Podgrajah 1 K, 90 st., g. R. Logar v Pregarjah (Istra) 2 K, g. F. Bunc v Komnu 2 K, g. Fr. Čargo, c. k. kancelist v Kanalu 2 K, g. F. Matejčič, gimnazijski ravnatelj v Pazinu 4 K, gospa Ivanka Kastelic, Materija 10 K, gosp. Josip Novak, župnik v Poviru 4 K, gospod Janko Guzelj, c. k. sodnik Cerklona 5 K, gospod F. Svetičič Štorje 2 K, g. Aležij Mašera, c. k. sodni pristav v Kanalu 4 K, g. Josip Roža, profesor v Pazinu 2 K, g. F. Bajt, nadučitelj v Ajdovščini 2 K, g. dr. Valentin Plerin Senožec 3 K, g. Anton Bratina, vikar v Doberdolu 1 K, g. Karol Lenasi, duhoven Šmihel pri Nadamjenselu 2 K, gosp. P. Bohinjec, župnik v Korjulu 5 K, gosp. Simon Gregorič, v p. Gradišče 2 K, g. Ivan Škrjanc, Vreme 2 K, gospe: Antonija Slavik sv. Ivan 5 K, Felicita Goriup, Prosek 3 K, Milena Pirjevec, Sežana 2 K, g. Feifer, Novomesto 2 K, g. Fran Mavrič 3 K, g. Jakob Negode 1 K.

V imenu odhoda se zahvaljuje blagim sreem č. gg. darovalc in darovalcev ter prosi nadaljnje podpore

Maša Gromova,
blagajničarica.

Vesti iz ostale Primorske.

× Memento mori istrskim signorom. Iz koperske okolice nam pišejo: Naša zmaga v Lazaretu je »naša« koperske signore silno poparila. Kaj takega niso pričakovali nikdar, ker drugače bi bili oni gotovo priveli do časa svoje fakine iz Kopra, kakor so storili naslednji dan. No, prvi dan so računali na nevednost naših volilcev in menili so, da iz svojih 20 ali 30 volilcev lahko naredijo kolikor jih bo potreba. No, signori so se to pot korenito urezali, ker imeli so pred sabo zavedne volilce, ki se niso dali kar tako ugnati v kozji rog. Vrhu tega je bil v komisiji jeden mož, namreč obč. svetovalec g. Valentič iz Cezarov. Koperčani so menili, da je njihov, a so se malec zmotili v svojem računu. G. Valentič je bil popolnoma na svojem mestu in storil je, kolikor mu je bilo sploh stori možno. Pred vsem pa je treba pohvaliti vrlega g. Ivana Pečarja, ki je bil na volitvi kakor zastopnik naše stranke. On je imel pazljivo oko na vse. Ko so naši uvideli, da Italijani volijo po dvakrat, trikrat da imajo italijanski agitatorji sloboden pristop v volilno dvorano, postavili so se na stopnice ter niso dopustili nobenemu nevolilecu do volilne dvorane, a pazili so tudi, da nobeden italijanski volilec ni mogel po dvakrat ali še večkrat voliti. S tem so bile signorom pristrizene peruti. Bili so poparjeni, kakor da jih je kdo obilil s kropom. Kočije so letale proti Lazaretu, Semeđeli in Kopru. Priletel je na pomoč tudi okrajni veterinar Zamorin — kakor ste že poročali — da bi oddal svoj glas za signorijo. Mož biva v Kopru in je torej povsem neumevno, kako je on prišel do tega, da je glasoval v sekciji Lazaret. Vsekako pa si je treba dobro zapomniti, da je ta c. k. uradnik priletel na pomoč signorom takrat, ko jim je pretela nevarnost! Povsem protizakonito je priletel Italijanom na pomoč. Treba bo torej, da se bomo odslej večkrat bavili s tem gospodom c. k. uradnikom, kateremu bi za danes svetovali, naj se najprvo nauči slovenskega jezika, to je, jezika ljudstva, mej katerim posluje, ne pa da dela proti temu ljudstvu!

Naši vrlji Pobežani so pokazali, da se popolnoma zavedajo svojih pravic, a da tudi vedo, za kaj gre. Ob dvanajstih je šel naš vrlji Matej Muzenič, gostilničar iz Pobegov, z uro v roki ter se vstopil pred vladnega komisarja z besedami:

«Gospod komisar, ura je dvanajst. Kdor je volil, je volil, kdor ni volil, ni volil. Dvorano treba zapreti in volitev zaključiti». Župan pa je menil: kaj imate vi tu govoriti, «mi smo komisija!»

Gospod Muzenič pa je odgovoril:
«Vi ste nd komisije, a razglas je, da se o poludne zaključijo volitev in mi ne zahte-

vamo družega, nego da se izvrši kakor je došlo».

Na to odločno zahtevo je vladni komisar zaključil volitev. Ali da se od naše strani ne bi bilo nastopilo tako odločno, bili bi volitev zategnili in Koperčani bi bili že spravili svoje fakine skupaj, ali pa bi bili storili kako drugo mahinacijo.

Zavednost in odločnost naših volilcev pa je preprečila vse mahinacije. Bilo pa je tudi veselje gledati naše vrle može in mladeniče. Vsaki volilec je bil tudi agitator! To so res može, kakoršnim ne bi z lepa našli para! A treba tudi pomisliti, da je to že pred vratmi Kopra, a da je tu takih mož, to nas obilno odškoduje za prodane duše v Pomjanu...

Kaj je pomenjala ta zmaga za nas, a kaj za istrsko italijansko oligarhijo, tega so se prav dobro zavedali tudi koperski signori. Ta naša zmaga jim je mogočno klicala v ušesa pomenljivi »memento mori«. Da, vsemu je enkrat konec in konec bo tudi istrski italijanski oligarhiji; in tej oligarhiji je pomenljivo donela po ušesih »memento mori«. Zato pa tudi ni čudno, da je Gambini — jokal!

Drugi dan, na volitvi IV. kurije, so spravili signori na noge vso svojo fakinažo in celo starčkov iz mestne hiše za uboge. Kdor bi hotel videti, kako se delajo v Istri »volitve«, ta bi bil moral biti navzoč dne 28. t. m. pri Sv. Mihaelu (kjer so se volitve vršile)! Kar je bilo italijanskih volilcev, dobili so vsi po dve kroni za svojo »dnino«, signori so plačevali kar očitno. No, kljubu temu jim je predla trda, ker naših se ni niti jeden prodal.

Ko so signori prišli o poludne v Koper, bilo je vse sako poparjeno, kakor bi bili doživeli — svoj Sedan! Bil je tudi res! Zato pa do vidova na novih volitvah!

Vesti iz Kranjske.

* Nesreča na železnici. Včeraj zjutraj ob 4. uri in pol je vlak med postajama Laze in Kresnice povozil železniškega čuvaja. Našli so ga mrtvega.

* Proslava Prešerna v Ljubljani. Prešernova slavnost na ljubljanski višji realki je lepo uspela. Dijaki višjih treh razredov so se zbrali dne 3. t. m. v največji šolski sobi pred Goldsteinovo sliko Prešernovega portreta, okrašeno z velikim lorovim vencem. Gosp. profesor Levec je predaval o Prešernu, dijaki pa so pod vodstvom gosp. Försterja peli skladke, nanašajoče se na Prešerna ter deklamovali več Prešernovih poezij. Po slavnosti so dijaki (z dovoljenjem ravnatelja g. dra. Junovicza) nagrobni spomenik Prešernovega ožjega rojaka in najljubšega prijatelja, veleuma M. Čopa, na pokopališču pri Sv. Krištofu v Ljubljani ovenčali z lorovim vencem.

Sijajna Prešernova slavnost se je vršila tudi na ljubljanski viši dekliški šoli ob navzočnosti župana g. Hribarja in ravnatelja gosp. Senekoviča. Zbran je bil ves zavod z učiteljskim osebjem in mnogo narodnega ženstva. Gojenke so zapele »Strunam« ter deklamovale. Ravnatelj g. Požar pa je govoril o Prešernovem življenju, delovanju in trpljenju. Potem so pele »Luna sije«, ob jednem pa se je prikazala krasna umetniška živa podoba: Slovensko ženstvo venča Prešerna. — Tudi v dijaški in ljudski kuhinji v Ljubljani se je dne 3. t. m. priredila lepa Prešernova slavnost. Poleg vzornega odbora tega avoda in drugega odličnega občinstva so bili navzoči tudi gg. župan Hribar, dež. šolski nadzornik Končnik, ravnatelj Senekovič in dr. Vsled izdatnih darov raznih dobrotaikov je bilo možno, da so dijakke pogostili.

Razne vesti.

Na slavnostno sejo Jugoslovenske akademije v Zagrebu v čast Prešernove stoletnice je prišlo do 200 odličnega občinstva, ki je navdušeno ploskalo predavanju vseučiliščenega prof. dr. Musiča, rodom Slovenca, o Prešernovem »Krstu pri Savici«.

Prometen angleški učenec. Da sme Angleška računati, da nje mladinski naraščaj ostane zvest njenim političnim tradicijam, priča ta-le mična dogodbica, ki jo pripoveduje Kaou Robinzon: V St. Mary Redcliffe-šoli v Bristolu je neki učenec pisal svojo nalogo o neki britski koloniji tako-le: «Afrika je britska kolonija. Hočem vam pripovedovati, kako dela Angleška svoje kolonije. Najprvo vzame enega misijonarja: ako je misijonar našel posebno lep in rodoviten kos

dežele, zbere okrog sebe vse ljudi ter reče: «Molimo» in kadar vsi ljudje zatisnejo oči — gre britska zastava v vis».

Dohodki nekaterih pisateljev. Da pisateljevanje vendar ni vedno »nehvaležen« posel, pričajo sledeči podatki: Delo »Soll und Haben« je prineslo pisatelju Freytagu nad en milijon mark. »Die Abnen« so bili Gustavu Freytagu honorirani z 420.000 markami. List »Gartenlaube« je plačal za en Marlittin roman 15.000 mark. Ebers je prejel zavsaki eksemplar svojih romanov po eno marko, a isti so izšli v nad milijon iztisih. Hackländer je zaslužil okroglo svoto 350.000 mark. Kretzeno so honorirali »Irrlichter und Gespenster« z 18.000 mark. Reuter, ki je s svojim prvim delom popolno pogorel, je pozneje dobival letne honorarske deleže po 5000 do 20.000 tolarjev, njegova dela so danes v več nego 1.720.000 izvodih razširjena. Schef-flov »Trompeter von Säkkingen« se je razprodal v 300.000 izvodih; »Ekkehard« v več nego 200.000 izvodih. Sudermann je prejel za svoja romana »Frau Sorge« in »Katzensteg« za vsacega po 3000 mark, za »Es war« pa 20.000 mark; od njegovih dram mu je prinesla samo »Die Ehre« več nego 100.000 mark tantiem; samo za pravico prevajanja dveh njegovih dram, sta mu ponudili dve angleški gledišči 50.000 itd. Hauptmannov »Fuhrrmann Hensehel« je bil dva dni po publikaciji razprodan v štirih natisih; ob enem so bili prihodnji štirje natisi po prednaročbah popolnoma oddani; »Einsame Menschen« so izšli v 10, »Die Weber« v 22, »Hannele« v 8, »Die versunkene Glocke« v 44 natisih. K temu pa je pristihi še gledališčne tantieme, ki jih dobiva Sudermann, pa imamo pred sabo pisatelja, kateremu je pisateljevanje ne le vir slave, marveč tudi vir dohodkov, za katere bi ga smel zavidati marsikak bogatin.

Akad. društvo »Slovenija« na Dunaju priredi svoj II. redni občni zbor v petek dne 7. decembra 1900 z običajnim vspeodom. Pred vspeodom bo predaval tov. Janko Štebinger o »kulturnem stanju Slovencev« ob času Prešerna in Slomška. Slovenski gostje dobro došli!

Književnost in umetnost.

Poziv. Naši mili mladini, ki se bavi z glasoviranjem, napisal sem v lahkem slogu kakor božični dar zbirko najpriljubljenejših slovenskih in hrvatskih melodij. Zbirka je izšla pod naslovom »Ružmarinke«, ter jo slovenskim roditeljem najtopleje priporočam, da svoje otroke z njo razvesele prigodom božičnih praznikov.

»Ružmarinke« stanejo 2 kroni ter jih je naročiti pri meni: (Zagreb, Rainerova ulica št. 11.) F. S. Vilhar.

Brzojavna poročila.

Volitev volilnih mož.
VOLOSKO 5. (P.) Udeležba v Vepriuncu velika, zapeljancev ni več. (Po tej brzojavki bi sodili, da smo zmagali tudi v tej občini, kjer sta paševala Andreičeh in Krstič. Z veliko napetostjo pričakujemo definitivnega sporočila, kajti zmaga v tej občini bi bila med najveselimi pojavi te volilne borbe. Ured.)

BUZET 5. (P.) Črnica volila z ogromno večino naše v obeh kurijah — po 7 volilnih mož.

Finace Zjedinenih držav.
WASHINGTON 5. (K. B.) Letno poročilo tajnika državnega zaklada naglašaja, da se je državni zaklad znatno pomnožil, istotako glavnica narodnih bank in skupni denarni promet. Uspeh zunanje trgovine je večji nego v prejšnjih letih. Položaj državnega zaklada je tako ugoden, da bo se v prihodnje lahko skrbelo za odplačevanje dolga.

Vojna v južni Afriki.
LONDON 4. (K. B.) »Reuter« javljajo iz Capstadta, da se gibanje proti Angležem odločno nadaljuje ter da se vsi lojalni državljani nadejajo naredeb, ki bi preprečile grozo domačega boja v kapski dolini.

DURBAN 4. (K. B.) Lord Roberts se je poslovil od svojih čet s poveljem, s katerim se jim zahvaljuje za njih dela ter pohvalno omenja njih junaštva in človekoljubnosti.

CAPSTADT 3. (K. B.) »Reuter« javlja: Tistih 11 mož, ki so bili aretirani v Johannesburgu, ker so bili obdolženi, da nameravajo Roberta umoriti, izpustijo iz zapora, ker dokazila, ki jih imajo proti njim, ne zado- stujejo, da bi opravičili sodno preiskavo. Ni

se našlo nobenih bomb. Aretiranci so izvečine Italijani.

DURBAN 29. nov. (K. B.) Poveljstvo Burav, kakih 50 mož, je oplenilo neko vas blizu Ladysmitha, drugo poveljstvo se je pojavilo v bližini.

Ustaja na Kitajskem.
LONDON 5. (K. B.) »Standard« javlja iz Tientsina: Dva Kitajca sta poskušala razstreliti arzenal. Nakana je izpodletela. En mož je o tem zgubil življenje. — »Times« javlja iz Shanghaija: Rusi opravljajo v Niuvangu poštno službo ter pobirajo zemljišni davek.

LONDON 5. (K. B.) »Daily mail« javlja iz Shanghaija: Novi edikti odstavljajo uradnike, prijazne bokserjem; kitajskim in inozemskim uradnim krogom se zdi položaj ugodnejši.
LONDON 5. (K. B.) »Morningpost« in »Standard« javljata iz Shanghaija: Cesarški edikt je vzel Tungfusianu čin in naslov, a ga pustil na mestu poveljnika čet v Kansuu, kamor so ga premestili.

Trgovinske vesti.

Budimpešta 4. Pšenica za oktober K. — do — Pšenica za april 1901 K. 7.47 do 7.48 K. Rž za oktober K. 7.65 do 7.66 Rž za april K. 7.18 do 7.19 Oves za oktober K. — do — Oves za april K. 5.57 do 5.58 Koruza za september — do — Koruza za oktober — do — Koruza za maj 1901 K. 4.92 do 4.93

Pšenica: ponudbe dobre, povpraševanje slabo, stalno. Prodaja 26.000 m. st. deloma 2½ st. višje. Vreme: lepo, mraz.

Hayre 4. Santos good average za november po 50 kg. Fres. 43.25, za marec po 50 kg. Fres. 44.—

Dunajska borza dne 4. decembra.

	danes	čeraj
Državni dolg v papirju	98.40	98.35
" " v srebru	98.—	98.—
Avstrijska renta v zlatu	116.45	116.40
" " kronah 4%	98.45	98.35
Kreditne akcije	675.—	577.35
London 10 Lsr.	240.35	240.52½
20 mark	23.51	23.52
Napoleoni	19.16	19.16
100 italijanskih lir	90.70	90.75
Cikini	11.34	11.34

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
Prva slov. zaloga pohištva
 iz odlikovanih in svetovnoznanih tovarnov v Solkanu in Gorici
Antona Černigoj-a
 se nahaja
v Trstu, Via Piazza vecchia (Rosario) št. 1.
 (na desni strani cerkve sv. Petra).
Konkurenca nemogoča, ker je blago iz prve roke.
 XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
Zaloga in tovarna
pohištva vsake vrste
 od
Alessandro Levi Minzi v Trstu.
Piazza Rosario 2. (šolsko poslopje).
 Bogat izbor v tapetarijah, zrcalnih in slikah. Ilustriran cenik gratis in franko vsakemu na zahtevo.
Cene brez konkurence.
 Predmeti stavijo se na brod ali železnico brez da bi se za to kaj zaračunalo.
 XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Velika zaloga solidnega pohištva in tapecarij
 od
Viljelma Dalla Torre v Trstu
Trg San Giovanni hšt. 5. (hiša Diana).
Absolutno konkurenčne cene.
Moje pohištvo donese srečo.

OBUVALA!
PEPI KRAŠEVEC
 pri cerkvi Sv. Petra (Piazza Rosario pod ljudsko šolo) priporoča svojo bogato zalogo raznovrstnega obuvala za gospe, gospe in otroke. Poštne naročbe se izvrše v tistem dnevu. Odpokiljatev je poštne prosta. Prevzema vsako delo na debelo in drobno ter izvršuje iste z največjo natančnostjo in točnostjo po konkurenčnih cenah. Za mnogobrojne naročbe se priporoča
Josip Stantič
 čevlj. mojster

Dunajska filjalka
Hranilne vloge na knjižice s 4%.
 Menjalnica, borzno posredovanje, posojila na vrednostne papirje, menični eskompt, vinkuliranje in razvinkuliranje obligacij.

Živnostenska banka

na Dunaju, I., Herrengasse 12.

Glavnica v akcijah 20,000.000 K.
 Reservni zaklad nad 7,000.000 K.
 Centrala v Pragi.
 Podružnice v Brnu, Plznu, Budejevicah, Pardubicah, Taboru, Benešavi, Iglavi, Moravski Ostravi.

Ta sladna kava je priznana najboljša primes bobovi kavi, jako okusna in posebne redilne vrednosti, zato rej naj se zahteva povsod le:

KAVA DRUŽBE SV. CIRILA IN METODA V LJUBLJANI.
MAL POLOŽI DAR DOMU NA ALTAR!
 ZALOGA PRI IV. JEBACINU V LJUBLJANI.

Cenjene gospodinje!
 skusite da ta naša
 izborna sladna kava
 najde pot v vsako
 slovensko hišo.

ZAHVALA.

Ganjeni po tolikih dokazih iskrenega sočutja povodom smrti našega nepozabnega očeta

Vincencija

izrekamo svojo globoko čutjeno zahvalo vsem blagim prijateljem in rojakom, posebnost pa preč. gospodu kapelanu Zupančiču, ki je s toliko ljubeznijo tolažil pokojnika za časa bolezni.

Tudi pogrebniemu podjetju gospoda Mozetiča se moremo zahvaliti za res lepo prireditvev pogreba.

V TRSTU, 5. decembra 1900.

Sinovi Schmidtovi.

Vabilo.

„Konsumno društvo v Lonjerji“, registrovana zadruga z omejenim porostvom, imelo bode

glavni zbor

v nedeljo dne 16. decembra 1900

s sledečim vspeedom:

1. Nagovor predsednika;
2. poročilo tajnika;
3. volitev novega odbora;
4. posamezni nasveti.

Začetek ob 5. uri zvečer.

Odbor.

Na prodaj je zemljišče

okoli 400 sežnjev, ob novo podaljšani progi električnega tramway-a pri Boshettu. Prostor je jako pripraven za stavbo. Na koga se je obrniti, pove iz prijaznosti upravništvo »EDINOSTI«.

NAJLEPŠE PRAZNIČNO DARILO!

V NOBENI SLOVENSKI HIŠI SE NE BI SMELE POGREŠATI

POEZIJE

DOKTORJA
 FRANCETA
 PREŠERNA
 UREDIL SKRIPT. L. PINTAR

ILUSTRIRANA IZDAJA, SEŠITA 5 K, V PLATNU VEZANA 6.40 K, V USNUJ VEZANA 9 K. NATISNILA IN ZALOŽILA IG. PL. KLEINMAYR & FED. BAMBERG V LJUBLJANI
 • • DOBIVAJO SE PO VSEH KNJIGOTRŽNICAH • •

Na najvišje povelje Njegovega c. in kr. apostol. Veličanstva

XXI. c. kr. drž. loterija

za skupne vojaške dobrodelne namene.

Ta denarna loterija,

ki je jedina v Avstriji zakonito dovoljena, obsega 18.122 dobitkov v gotovini, v skupnem znesku 418.640 kron. Glavni dobitek znaša v gotovini:

200.000 kron

Za izplačilo dobitkov jamči c. kr. loterijski dohodni urad.

Žrebanje nepreklicno dne 13. decembra 1900
 Jedna srečka stane 4 krome.

Srečke se dobivajo pri oddelku za državne loterije na Dunaju, I. Riemergasse 7., v loterijskih kolekturah, v tobakarnah, pri davčnih, poštnih, brzovarnih in železniških uradih, v menjalnicah itd.; igralni načrti tirska za kupce srečk.

Srečke se dopolnjejo poštne prosto.

C. kr. loterijska direkcija, oddelek za državne loterije.

Razglednice!

Řicmanje, prva slovenska občina grško-katoliškega

obreda s staroslovenskim bogoslužnim jezikom. ○○○

Vdobivajo se pri Janko Troštu v Trstu, ulica Molin piccolo št. 3, I. nadstrop

Dr. Rosa Balsam Praško domače zdravilo

iz lekarne B. Fragner-ja v Pragi

je že več kakor 30 let obče znano domače zdravilo vzbuja slast in odvaža lahko. Z redno uporabo istega se prebavljanje krepi in ohrani.

Velika steklenica 1 gld., mala 50 nvč. po pošti 20 nvč. več.

Varilo! Vsi deli embalaže nosijo zraven stoječo, postavno položeno varstveno znamko.

je staro, najprej v Pragi rabljeno domače zdravilo, katero varuje in ohrani rane čiste, vnetje in bolečine olajša in hladi.

V pušicah po 35 in 25 nvč., po pošti 6 nvč. več.

Glavna zaloga:

Lekarna B. Fragner-ja c. in kr. dvornega zalagatelja „pri črnem orlu“

Praga, Malastran, ogel Spornerejeve ulice.

Vsakdanje poštno razpošiljanje.

Zaloga v lekarnah Avstro-Ogerske, v Trstu v Lekarnah: G. Luciani, E. Leitenburg, P. Prendini, S. Serravallo, A. Suttina, C. Zanetti, A. Praxmarer.

Slovinci!

Voščilo (Biks)

v korist družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani je najboljši na celem svetu.

Ta biks da brez truda in hitro najlepši

blišč ter vzdrži usnje mehko. ○○○

Zahtevajte to voščilo v vseh prodajalnicah!

Glavno zalogo ima Jvan Drufovka, zaloga usnja, v Gorici.

Slovenke!

Kwizd^{ov} Korneuburski prašek za krmljenje živine

Veterinarno-dijetično sredstvo za konje, govedo in ovce. Rabljen skoro 50 let že v mnogih hlevih, kedar živina neče rada jesti, kedar slabo prebavlja v zboljanje in pomnožitev redilnosti mleka pri kravah. Cena 1/2 škatljica kron 1.40. 1/2 škatljice 70 stot. Pristen je le se zraven stoječo varnostno znamko ter je na prodaj v vseh lekarnah in drogerijah. Glavna zaloga

Fran Ivan Kwizda,

c. kr. avstr. ogeraki, kralj. rumunski in knežje bolgarski dvorni zalagatelj. Okrožni lekarnar, Korneuburg pri Dunaju.

Najbolja prevlaka za podove

je Fernolendtov

bliščeči lak za podove

v četero nijansah za mehak les, ki pokrije vsako prejšno prevlako, se ne prilepi, se ga lahko opere in je trpežen. Za 10 m. zadostuje 1 kg. po 2 kroni v plehasti škatli.

Ces. in kralj. privilegirana

tovarna kemičnih izdelkov

ST. FERNOLENDT

Zaloga:

Dunaj, I Schulerstrasse št. 21. Ustanovljena 1832.

Razpošilja se tudi po poštne povzetju.

Nadaljne specialitete: pisalna in kopirna črnila, nepremočljive masti za usnje, patentovano sredstvo za ohranjanje podplatov „Vandol“, Kovinska čistilna zmes, srebrne in zlate čistilna mila, laki za usnje in bronasti lak kakor tudi vsega sveta najbolje

leščilo (biks)

Cenik pošljem brezplačno poštne prosto.

FILIJALKA

c. kr. priv. avstr. kreditnega zavoda za trgovino in obrt v Trstu.

Novci za vplačila.

V vrednostnih papirjih na	V napoleonih na
4-dnevni izkaz 2 1/4 %	30-dnevni odkaz 2 1/4 %
30- " " 3 3/4 %	3-mesečni " 2 1/4 %
	6- " " 2 1/2 %

na pisma, katera se morajo izplačati v sedanjih bankovcih avstrijske veljave, stopijo nove obrestne takse v krepot z dnem 24. junija, 28. junija in odnošno 20. avgusta t. l. po dotičnih objavah.

Okrožni oddel.

v vredn. papirjih 2% na vsako svoto. V napoleonih brez obresti.

Nakaznice

na Dunaj, Prago, Pešto, Brno, Lvov, Tropave Reko kako v Zagreb, Arad, Bielitz, Gablonz, Gradec, Sibinj, Inomostu, Czovec, Ljubljano, Linc, Olomeu, Reichenberg, Saaz in Solnograd, brez stroškov.

Kupnja in prodaja

bitku 1% provizije.

Inkaso vseh vrst pod najumestnejšimi pogoji.

Predujmi.

Jamčevne listine po dogovoru. Kredit na dokumente v Londonu, Parizu, Berlinu ali v drugih mestih — provizija po jako umestnih pogojih.

Kreditna pisma na katerokoli mesto.

Vložki v pohrano.

Naša blagajna izplačuje nakaznice narodne banke italijanske v italijanskih frankih, ali pa po dnevnem kursu.

sprejemajo se v pohrano vrednostni papirji, zlati ali Seberni denar, — inozemski bankovci itd. po pogodbi.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Redka prilika!

300 komadov za samo gld. 1.80

I elegantna ura s triletnim jamstvom in lepo verzičo, I čudovito eleganten ustnik za smodke iz jantarja, I krasna kravata igla s simili-bilantom, I jako eleganten prstan z imit. Biserom za gospode ali dame, I jako krasna garnitura sestojča iz manšetaih, ovratnih, naprsnih gumbov, I krasna pisalna žepna oprava, sestojča iz treh komadov, I par finih nogovic, I zelo eleg. damska broša najnovejše mode, I krasno toaletno zrealo z etuijem in finim česalom in še nad 250 komadov, ki so v hiši koristni in neobhodno potrebni.

Vsaka prevara je izključena, ker sprejemem neugajajoče takoj nazaj.

Ako se naročita dva zavoja, se dobi jako fin žepni nož z dvema rezili v darilo.

Razpošilja po poštne povzetju ali ako se pošlje denar naprej.

Ernest Buchbinder

KRAKOVO

Poštno predalo E. S.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

„Ljubljanska kreditna banka“

v Ljubljani

Spitalske ulice št. 2.

Nakup in prodaja

vseh vrst rent, državnih papirjev, zastavnih pisem, srečk, novcev, valut itd. po najkulantnejših pogojih.

Posejila na vrednostne papirje proti nizkim obrestim.

zavarovanje proti kurzni izgubi.

Promese k vsem žrebanjem.

Sprejemanje denarnih vlog na vložne knjižice, na tekoči račun in na girokonto s 4 1/2 % obrestovanjem od dne vloge do dne vzdiga. Eskompt manjše najkulantnejše. Borzna naročila.